

Verlichting

Bedrijfsvoorbeeld

Op aanvraag van Natuurpunt dooft Aldi 's nachts de lichten zodat het nachtleven van de dieren in de Bourgoyen (Gent) minder gestoord wordt

Wat?

Tal van bedrijven zijn sterk verlicht. Dat heeft zo z'n redenen: soms wordt er ook na zonsondergang doorgewerkt en moet het bedrijfsterrein goed verlicht zijn, andere bedrijven willen indringers afschrikken of willen een modern bedrijfsgebouw letterlijk en figuurlijk in de schijnwerpers zetten.

Helaas heeft die in het oog springende bedrijfsverlichting vaak onbedoelde neveneffecten die nefast kunnen zijn voor natuur. Sommige dieren worden door de lampen onnodig aangetrokken. **Nachtvlinders**, in Vlaanderen vertegenwoordigd met meer dan 2000 soorten, leiden vaak een kort leven (van enkele dagen). Individuen die door lampen worden aangetrokken, verspillen op die manier hun kostbare tijd die ze beter zouden spenderen aan het vinden van een partner.

Glimwormen kunnen in een te sterk verlichte omgeving geen partner meer vinden. Sommige **vleermuizen** worden afgeschrikt door kunstmatige verlichting. Honderden insecten sneuvelen als ze tegen spots vliegen.

Sterk verlichte hoge gebouwen oefenen een grote aantrekking uit op 's nachts vliegende **trekvoegels**. Die sneuvelen vaak tegen (verlichte) glazen wanden van bedrijfsgebouwen. **Kikkers** en **padden** zoeken verlichte parkings op.

Je ziet het, er zijn tal van dieren die door al dat nachtelijk licht in de war worden gestuurd. En dan zouden we bijna vergeten dat je in Vlaanderen op een onbewolkte nacht hooguit 600 sterren kan waarnemen dankzij al dat overvloedige licht. In onverlichte gebieden zie je meer dan 3000 sterren!

Ecologische winst

Door op een goede manier te verlichten kan je een win-win-situatie bereiken. Het is mogelijk je bedrijfsterrein op een degelijke manier te verlichten én voor natuur ongewenste neveneffecten tot een minimum te beperken. Bovendien leidt een aangepaste verlichting ook tot energiebesparing: beter voor uw factuur én voor het klimaat.

Over effecten van verlichting kan overigens gediscussieerd worden. Dat een bedrijfsterrein waar 's nachts buiten gebouwen nog gewerkt wordt verlicht moet zijn, staat buiten kijf. Maar of overdadige verlichting helpt bij het afschrikken van criminelen, staat niet vast. Diverse studies wijzen uit dat extra

verlichting om die reden weinig effect heeft. Verlichting zorgt voor een verhoogd veiligheidsgevoel, maar niet altijd voor een verhoogde veiligheid.

Juridisch

De Vlaamse milieuwetgeving VLAREM II bevat ook enkele (vaak weinig concrete) bepalingen rond lichthinder. Zo wordt gesteld dat “de exploitant de nodige maatregelen moet nemen om lichthinder te voorkomen”. Ook wordt bepaald dat verlichting functioneel moet zijn: “Het gebruik en de intensiteit is beperkt tot de noodwendigheden inzake uitbating en veiligheid”. Door een bedrijfsterrein nodeloos en overmatig te verlichten, hou je dus geen rekening met de bestaande milieuwetgeving.

De Bond Beter Leefmilieu organiseert jaarlijks de **Nacht van de Duisternis**. Op een zaterdagavond wordt dan straat- en klemtoonverlichting gedoofd. Niet alleen gemeentebesturen, maar ook bedrijven kunnen hieraan deelnemen. Meer info: www.nachtvandeduisternis.be.

Praktisch

Wie bewust wil kiezen voor een juiste verlichting, houdt best de volgende regel in het achterhoofd: Steeds verlichten met een **neerwaarts** gerichte lichtbundel, waar nodig én wanneer nodig, en met de **juiste verlichtingssterkte**.

Neerwaarts verlichten

Je lichtbundel op de juiste plek laten neerkomen, is een belangrijke aandachtspunt. Vaak zijn lampen slecht geplaatst, wat voor verblinding kan zorgen. Van lampen die omhoog schijnen, gaat de meeste energie verloren en komt het licht meestal terecht waar het niet moet zijn!

Door **armaturen** aan te passen kan je lampen die momenteel hinder veroorzaken, omvormen tot verlichting die amper of geen hinder veroorzaakt.

Waar verlichten?

Vooraleer je overgaat tot het plaatsen van al dan niet dure verlichting, denk je best eens na waar je deze precies plaatst. Is het functioneel om een bomenrij te verlichten? In welke mate is verlichting van paden, opritten, ... noodzakelijk?

Wanneer verlichten?

Klemtoonverlichting op het bedrijfsgebouw moet niet de hele nacht branden. Functionele buitenverlichting (zoals verlichting op parkings) kan je best uitschakelen als het bedrijf gesloten is. Zeker **tussen 24h en 06h** zal jouw bedrijfsgebouw amper aandacht krijgen van de weinige passanten. Spots die om veiligheidsredenen werden aangebracht, kan je laten aanspringen via **bewegingsmelders**. Dat betekent meteen een heuse kostenbesparing!

Sterk verlichten?

Vooraleer je een lamp plaatst, bekijk je best welk doel je met die plaatsing beoogt. Sterke spots plaatsen wanneer lampen met een lager vermogen volstaan, is onnodig. Bestaande lichtpunten vervangen door lampen met een **lager vermogen** zal opnieuw tot een kosten- en energiebesparing op lange termijn leiden.

Financiële kost

Het aanpassen van armaturen of het aankopen van nieuwe armaturen kan een reële kost zijn. Daarnaast kan kiezen voor goede verlichting ook tot **energiebesparing** leiden en bijgevolg in een goedkopere factuur resulteren.

Contact & Meer info

<http://www.emis.vito.be/lichthinder> en www.preventielichthinder.be